

Lygių galimybių kontrolierė nustatė, kad Juozo Miltinio dramos teatro vadovas Linas Zaikauskas seksualiai priekabiavo prie savo darbuotojos. Teatro vadovo neleistini veiksmai sukūrė bauginančią ir priešišką aplinką bei pažeidė Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymą, įpareigojantį darbdavius imtis priemonių, kad darbuotojai nepatirtų seksualinio priekabiavimo.

Tyrimas buvo pradėtas gavus pareiškėjos skundą, kuriame teigiama, kad repeticijų metu teatro vadovas ir režisierius L. Zaikauskas ne kartą pareiškėjai minėjo, jog po spektaklio „Mergaitės svajonė“ premjeros ji turės su juo „permiegoti“, tokiu būdu atsidėkodama už repeticijas. Taip pat, pasak pareiškėjos, vadovas nuolat jai replikuodavo, kad ji turinti jį pabučiuoti, sakė, kad tik turėdama lytinių santykių su juo, ji bus žvaigždė, o jei ne – ji turinti išeiti iš darbo. Pareiškėja sulaukdavo nuolatinių priekabių, kurios suaktyvėjo artėjant spektaklio premjerai. Vadovas kelis kartus bandė pareiškėją per prievartą pabučiuoti, užgesinęs šviesą ir stipriai laikydamas jos veidą, liepė išsižioti ir kišo savo liežuvį jai į burną. Skunde nurodoma, kad, reaguodama į seksualaus pobūdžio vadovo užuominas, pareiškėja prašė liautis tai daryti.

Teatro vadovas teigė, kad skunde išdėstyti argumentai yra šmeižtas jo atžvilgiu. Aiškindamas darbo teatre specifiką, vadovas pabrėžė, kad tam, kad sukurtų spektaklį, aktoriai turi „išgyventi“ ir „išjausti“ savo vaidmenį, o režisierius privalo aktoriams rodyti ne tik ką aktorius turi daryti, bet ir kaip vieną ar kitą vaidinamo personažo emociją atskleisti, įsijausti ir išgyventi į personažo psichofiziką. Pasak jo, skunde minimi veiksmai: „išsižiok“, „ateik čia“, šviesos užgesinimas“, yra repeticijų fragmentų ištraukimas iš profesionalaus scenos meno ir nėra diskriminacija. Pasak teatro vadovo, seksualiniai aspektai yra labai stipriai išreikšti spektaklio pjesėje, todėl su aktore buvo nuolat diskutuojama apie spektaklio personažo išgalvotą meilę, seksualinius troškimus, kaip geriausia būtų galima juos atskleisti.

Tyrimo metu buvo vertinama, ar skunde išdėstytas teatro vadovo elgesys su pareiškėja turi seksualinio priekabiavimo požymių. Seksualiniu priekabiavimu laikomas nepageidaujamas, užgaulus, žodžiu, raštu ar fiziniu veiksnu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys, kuriuo kenkiama asmens orumui bei sukuriami bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka. Kartu su skundu buvo pateikti 3 garso įrašai, patvirtinantys pareiškėjos teiginius. Viena jų aiškiai girdimas vadovo pasakymas: „rankos paspaudimas reiškia, kad mes sutarėm, kad dirbam, taip, aš viską, ką išipareigoju, padarau ir tu su manim „permiegi“, ir tu viską puikiausiai supratai“. Viso pokalbio kontekstas patvirtina, jog kalba apie „permiegojimą“ po premjeros buvo ir darbo eigoje (repeticijų metu). Pareiškėjai nurodžius, jog ji „nemiegos“ su juo, jis pasakė: „jeigu man tu esi nebereikalinga, tai nebereikalinga <...> sutarkim, pabusi iki sezono pabaigos ir išeik, ir žinok, jei tu norėsi būti aktore, tai tik ne Lietuvoje. Visi teatrų vadovai turės užsirašę pavardę „E. R.“ <...>. Tiesiog žinok, kad nei

vienas teatro vadovas tavęs nepriims.“ Į pareiškėjos klausimą: „kodėl?“, vadovas atsakė: „nes aš taip noriu.“ Tokie vadovo teiginiai patvirtina, jog jis tikslingai kūrė bauginančią, žeminančią ir įžeidžiančią aplinką, su tikslu įgyvendinti savo seksualinio pobūdžio geismų patenkinimą.

Lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė, pripažinusi seksualinį priekabiavimą, kaip itin šiurkštų žmogaus teisių pažeidimą, teatro vadovui skyrė įspėjimą ir apie sprendimą informavo Lietuvos Respublikos kultūros ministeriją. „Tikiuosi, kad Kultūros ministerija, įgyvendinanti teatro savininko teises ir pareigas, imsis proporcingų priemonių, sprendžiant teatro vadovo klausimą“- teigia kontrolierė.

